

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 15.3.2004 61. vuosikerta Numero 1 Sivu 16

Vihantarehut suojaavat uutta nurmea

Oiva Nissinen, MTT

Perustettavan nurmen suojakasveiksi sopivat aikaisin korjatut yksivuotiset vihantarehukasvit. Ne antavat nurmen oraille tilaa kehittyä jo kylvövuonna. Lisäksi ne parantavat oraiden talvehtimistä.

Nurmen uudistaminen takaa sadon tuoton ja tasaisen rehun saannin. Nurmen suojakasvina käytetyn vihantarehun sadosta tehdään joko säilörehua tai se syötetään laidun- tai niittorehuna. Suojakasvin satoisuuden ohella on huomioitava myös sen vaikutus kylvetyn nurmen orastumiseen ja ensimmäisen vuoden nurmisatoon. MTT:n Lapin tutkimusasemalla Rovaniemellä on tutkittu yksivuotisten vihantarehukasvien satoisuutta ja viljelyominaisuuksia. Vertailussa on ollut italian- ja westerwoldinraiheinää, vihantaviljoja (ohra, kaura ja ruis), rehurapsia ja rehukaalia sekä rehuhernettä.

Kasveissa on eroja

Vihantarehukasvit tuottavat kuiva-ainesatoa 4 000 – 8 000 kg/ha. Satoisimpia ovat rehurapsi, yksivuotiset raiheinät sekä raiheinien ja viljojen seoskasvustot. Sadon määrä riippuu kylvöajasta, lannoituksesta ja kosteudesta. Herkästi poutivilla savimailla sadot jäävät pieniksi. Varmimpia kasveja ovat vihantaviljat ja rehuherne.

Yksivuotisten rehukasvien sadossa on vähän kuiva-ainetta, 9 - 16 %. Eniten sitä on vihantaviljoissa ja vähiten rehurapsissa sekä rehukaalissa. Sadon valkuaispitoisuuteen vaikuttavat typpilannoitus, kasvien kehitysaste ja sadon määrä. Säilörehun raaka-aineessa valkuaista on oltava 14 - 15 %. Niinpä ohra, kaura ja westerwoldinraiheinä on korjattava 1,5 – 2 viikon kuluessa siitä, kun kasvit tulevat röyhylle tai tähkälle.

Tähkälle tai röyhylle tulon jälkeen myös viljojen ja westerwoldinraiheinän kuituisuus lisääntyy nopeasti. Seurauksena on orgaanisen aineen sulavuuden lasku. Sulavuudeltaan parasta on italianraiheinän ja rehurapsin sato. Huonoin sulavuus on puolestaan kauralla, sillä se laskee kahden viikon aikana röyhylle tulosta 70 %:sta 58 %:iin.

Suojakasvin valinta

Suojakasvit eivät saa varjostaa nurmen orasta eivätkä heikentää nurmen talvehtimistä. Suojavilja täytyy korjata

viimeistään elokuun loppuun mennessä. Parhaiten sopivat sellaiset suojakasvit, joista korjataan suhteellisen varhain yksi pääsato ja jotka kasvavat niiton jälkeen vähän. Tällaisia ovat vihantaviljat ja niiden seokset rehurapsin ja rehuherneen kanssa. Ohra tai kaura ei juuri varjosta nurmen orasta, kun sato korjataan 1,5 - 2 viikkoa tähkälle tai röyhylle tulon jälkeen.

Suojakasvin sato korjataan useimmiten säilörehuksi. Viljat, kaura ja ohra voidaan korjata myös kokoviljana keltatuleentumisasteella elokuussa. Tällöin suojakasvi tuottaa paljon satoa, mutta myöhäinen korjuu pienentää seuraavan vuoden nurmisatoa.

Kylvösiementä sopivasti

Suojakasveiksi kylvetetään ohraa ja kauraa vain 100 - 150 kg/ha. Rehurapsin sekä ohran tai kauran seokseen kylvetään 6 - 8 kg/ha rapsia ja 50 - 75 kg/ha viljaa. Voimakkaasti vielä syksylläkin kasvavia raiheiniä ei suositella nurmen suojakasveiksi. Varsinkin italianraiheinän ja kauran seos on huono suojakasviksi. Sen sijaan westerwoldinraiheinä soveltuu suojakasviksi hieman paremmin, jos sen siemenmäärää seoksessa pudotetaan 10 kg/ha ja kasvusto niitetään 3 - 4 kertaa kesässä.

Ruis kasvaa loppukesällä vähemmän kuin raiheinät, joten se sopii niitä paremmin nurmen suojakasviksi. Toisin kuin muut suojakasvina käytetyt vihantarehut ruis on syysvilja, joka talvehtii huolimatta kevätkylvöstä ja toistuvista niitoista kesän aikana. Siksi ruista on runsaasti vielä myös seuraavan kesän nurmisadossa. Heti talven jälkeen voimakkaasti kasvava ruis lisää satoa, mutta korsiintuu nopeasti ja pienentää samalla merkittävästi koko säilörehusadon valkuaispitoisuutta ja sulavuutta.

Lisätietoja: oiva.nissinen@mtt.fi
puhelin: (016) 331 1622

Suojakasvien ja ensimmäisen vuoden nurmen sato
Rovaniemellä 2001 - 2002.

Suojakasvi	Suojakasvin	Kuiva-ainesadot		
	niittopäivä	Suojakasvi	1 v. nurmi	Suojakasvi
	2001	2001	2002	ja nurmi yh- teensä
Ilman suojakasvia	-	-	7 780	7 780
Westerwoldinraiheinä ja ohra	24.7., 9.8., 28.8.	6 650	7 530	14 180
Italianraiheinä ja kaura	30.7., 28.8.	5 440	5 310	10 750
Rehuvirna ja kaura	4.8.	3 250	7 240	10 490
Rehuvirna ja kaura	28.8.	5 340	7 560	12 900
Rehurapsi ja ohra	30.7.	5 530	7 330	12 860
Rehurapsi ja ohra	28.8.	9 100	6 080	15 180
Ruis	24.7., 9.8., 28.8.	5 370	9 100 ¹⁾	14 470
Rehurapsi	28.8.	8 340	7 740	16 080

¹⁾ Sadossa 60 % ruista